

Sygn.akt III AUa 1446/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SO del. Marzanna Rogowska

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2014 r. w B.

sprawy z odwołania E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 lipca 2013 r. sygn. akt III U 734/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1446/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 15 marca 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił E. L. prawa do emerytury, gdyż nie udowodniła ona wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy odmówił wnioskodawczyni uwzględnienia do tego stażu okresu zatrudnienia od dnia 3 października 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Zakładach (...) w O..

E. L. w odwołaniu od powyższej decyzji domagała się przyznania prawa do emerytury po uprzednim zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia. Podniosła, że w powyższym okresie pracowała jako wagowa w dziale peklowania mięs, zatem wykonywała pracę w szczególnych warunkach określonej w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 18 lipca 2013 roku odwołanie oddalił (pkt I) oraz zasądził od E. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt II). Sąd I instancji wskazał, że warunkami nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach są: ukończenie przez kobietę

55-go roku życia, udowodnienie na dzień 1 stycznia 1999 roku 20-letniego ogólnego stażu pracy i 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem organu rentowego na dochody budżetu państwa - art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). Okolicznością sporną było to, czy E. L. legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, zaś w szczególności, czy podlega uwzględnieniu do tego stażu okres pracy od dnia 3 października 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Zakładach (...) w O.. Z przedłożonego przez wnioskodawczynię świadectwa pracy z dnia 27 maja 2004 roku wynikało, że była ona zatrudniona w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 3 października 1977 roku do dnia 27 maja 2004 roku początkowo na stanowisku pomocnika wędliniarza, a następnie na stanowisku wagowej. W odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia E. L. przedłożyła również świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 28 czerwca 2005 roku, z którego wynikało, że w okresie od dnia 3 października 1978 roku do dnia 3 stycznia 1999 roku pracowała w szczególnych warunkach, wykonując pracę przy peklowaniu mięs, które to stanowisko pracy ujęte jest w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt. Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawczynie wynikało, że od dnia 3 października 1977 roku została ona przyjęta do Zakładów (...) w O. na 3-miesięczny staż na stanowisku pomocnika wędliniarza. Od dnia 4 stycznia 1978 roku E. L. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na okres wstępny do dnia 2 października 1978 roku na stanowisku pomocnika wędliniarza na Oddziale Produkcji Wędlin. Od dnia 15 kwietnia 1978 roku wnioskodawczynie została przeniesiona na Oddział Peklowni na stanowisko wagowej, na którym to stanowisku pracowała do końca spornego okresu. Od dnia 3 października 1978 roku zawarto z wnioskodawczynią umowę o pracę na czas nieokreślony. Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków D. A., J. C., H. R. oraz zeznań wnioskodawczynie przesłuchanej w charakterze strony wynikało, że głównym obowiązkiem wnioskodawczynie zatrudnionej na stanowisku wagowej było zważenie i zaewidencjonowanie towaru, który był dostarczony z rozbioru. Czynności te wnioskodawczynie wykonywała na Oddziale Peklowni. Z zeznań przesłuchanych w sprawie osób wynika, iż E. L. przez 4-5 godzin dziennie ważyła mięso oraz sporządzała związaną z tym dokumentację. Przez pozostały czas pracy wykonywała inne czynności, tj. prace porządkowe, pomagała przy peklowaniu mięsa, przy wydawaniu towaru do produkcji i pakowaniu. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadków oraz wnioskodawczynie co do opisu czynności, które wnioskodawczynie wykonywała. Podkreślił, że świadkowie pracowali razem z E. L. na Oddziale Peklowni, zatem znali specyfikę jej pracy. Sąd I instancji wskazał przy tym, że z zeznań przesłuchanych w sprawie osób nie wynika, aby wnioskodawczynie wykonywała pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, bowiem nie pracowała bezpośrednio przy uboju zwierząt. Świadkowie oraz wnioskodawczynie opisali, że po uboju mięso trafiało na tzw. rozbiór, zaś dopiero po rozbiórze trafiało do wnioskodawczynie, która ważyła je i opisywała. Brak jest zatem podstaw, aby zaliczyć tę pracę jako wykonywaną bezpośrednio przy uboju zwierząt, a tylko taka praca jest uznawana za pracę w szczególnych warunkach, która uprawnia do wcześniejszej emerytury. Okoliczność, iż wnioskodawczynie w spornym okresie wykonywała pracę w temperaturze zbliżonej do 0 stopni Celsjusza oraz w dużym zawilgoceniu, nie jest wystarczająca aby uwzględnić powyższy okres do stażu pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy podniósł, że należy rozróżniać pracę wykonywaną w szczególnych warunkach od pracy wykonywanej w warunkach szkodliwych. Praca w warunkach szkodliwych to praca wykonywana w warunkach środowiskowych, w których stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczają najwyższe dopuszczalne normy albo w warunkach, w których niemożliwe było zachowanie innych higienicznych norm pracy. Za wykonywanie pracy w warunkach szkodliwych pracownicy otrzymują dodatek za pracę w warunkach szkodliwych, otrzymują posiłki regeneracyjne, mleko albo odpowiednie ubranie robocze. Sam fakt wykonywania pracy w warunkach szkodliwych, która jednocześnie nie jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych nie uprawnia do przejścia na wcześniejszą emeryturę. Aby zaś uznać, że praca jest wykonywana w warunkach szczególnych, musi być ona wyszczególniona w w/w rozporządzeniu. Tymczasem praca wagowej, która nie wykonuje pracy bezpośrednio przy uboju zwierząt, nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Nadto Sąd I instancji stwierdził, że praca wnioskodawczynie w spornym okresie nie może być również zaliczona do stażu pracy w szczególnych warunkach jako praca, o której mowa w dziale X, poz. 7 wykazu A, stanowiącego załącznik

do w/w rozporządzenia, tj. prace w chłodniach składowych i przykładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C. Zarówno pracodawca w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach nie wskazał, aby praca wnioskodawczynie odpowiadała w/w pracy, powyższa okoliczność nie wynika także z zeznań świadków oraz zeznań samej wnioskodawczynie. Uznanie pracy za taką, o której mowa w dziale X, poz. 7 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia wymaga dokonania ustalenia, że praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w chłodniach, w których temperatura wynosi poniżej 0 stopni Celsjusza. Tymczasem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że w miejscu pracy wnioskodawczynie temperatura sporadycznie spadała poniżej 0 stopni Celsjusza, nie była to zatem stała temperatura, w której pracowała. Nadto Sąd I instancji wyjaśnił, iż okoliczność, że peklowacze, którzy pracowali razem z wnioskodawczynią na Oddziale Peklowni, otrzymali wcześniejszą emeryturę, nie stanowi podstawy do uznania, że praca wnioskodawczynie także jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Nie jest bowiem wystarczające ustalenie, że dana osoba pracowała na tym samym oddziale co inne osoby uprawnione do wcześniejszej emerytury. Istotne pod kątem możliwości zaliczenia okresu zatrudnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest natomiast stanowisko, na którym wnioskodawczynie pracowała. Nadto Sąd Okręgowy zauważył, że w zarządzeniu resortowym, tj. zarządzeniu Nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 roku (Dz. Urz. z 1983 roku, Nr 3, poz. 7) w dziale X, poz. 8 wymieniono stanowiska, na których wykonywana jest praca bezpośrednio przy uboju zwierząt. Wyszczególniono tam następujące stanowiska pracy: ubojowiec, parzacz, jeliciarz, gruczolarz, peklowacz, lekarz weterynarii, weterynaryjny kontroler sanitarny, oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa - zatrudnieni w rzeźni. W powyższym zarządzeniu nie wymieniono natomiast stanowiska wagowej. Także okoliczność, że wnioskodawczynie sporadycznie wykonywała pracę peklowacza, nie uprawnia jej do zaliczenia spornego okresu zatrudnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Stanowisko peklowacza wprawdzie wymienione jest w w/w zarządzeniu resortowym w dziale X, poz. 8, pkt 5, jednakże wnioskodawczynie nie wykonywała tej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie wtedy, kiedy po wykonaniu swoich zadań pomagała innym pracownikom. Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że E. L. nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, zatem nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., zaś jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

E. L. zaskarżyła powyższy wyrok apelacją w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) poz. 8, działu X, wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowiącego integralną część w/w rozporządzenia – poprzez błędną ich wykładnię i błędne zastosowanie,

b) poz. 7, działu X, wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowiącego integralną część w/w rozporządzenia – poprzez błędną ich wykładnię i błędne zastosowanie,

2. naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności dotyczących ustalenia pracy wnioskodawczynie w warunkach szczególnych,

3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej i zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego przejawiającego się w uznaniu, że wnioskodawczynie podczas świadczenia pracy nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych,

4. naruszenie part. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – a contrario poprzez oddalenie odwołania.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawczynie domagała się zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznania prawa do emerytury zgodnie ze złożonym wnioskiem z dnia 28 lutego 2013 roku oraz zasądzenia od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, odmowa zaliczenia przez Sąd pierwszej instancji okresu zatrudnienia E. L. na stanowisku wagowej w Zakładach (...) w O. do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, była zasadna. Zaznaczyć należy jedynie, iż wnioskodawczynie domagała się uznania, że w warunkach szczególnych pracowała od dnia 15 kwietnia 1978 roku, tj. od kiedy została przeniesiona na Oddział Pekłowni na stanowisko wagowej, nie zaś - jak wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku - od dnia 3 października 1978 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Powyższa okoliczność nie wpływa jednak na prawidłowość dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń, zaś w konsekwencji na wydane rozstrzygnięcie.

Jak wynika z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego, dokonanych na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych E. L., wnioskodawczynie, będąc zatrudniona w w/w zakładzie pracy na podstawie umowy o pracę na okres wstępny od dnia 15 kwietnia 1978 roku na własną prośbę została przeniesiona z Oddziału Produkcji Wędlin na Oddział Pekłowni na stanowisko wagowej. Na powyższym stanowisku na Oddziale Pekłowni wnioskodawczynie była zatrudniona aż do końca spornego okresu zatrudnienia, przy czym od dnia 4 stycznia 1978 roku na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na co wskazuje szereg dokumentów znajdujących się w aktach osobowych, m.in. angaży. Jedynie w jednym z angaży - z dnia 29 października 1990 roku jako stanowisko pracy wnioskodawczynie wpisano - pekłowacz. Nadto - co pominął Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku - w aktach osobowych E. L. znajduje się karta stanowiska pracy z dnia 15 kwietnia 1978 roku, tj. z dnia objęcia stanowiska wagowej, w której wyszczególniono obowiązki osoby zatrudnionej na tym stanowisku. Zgodnie z treścią powyższego dokumentu do obowiązków wnioskodawczynie należało m.in. dokonywanie adnotacji w książce kontrolnej wag, czytelne, dokładne, bez poprawek i wycierań rzetelne nanoszenie na specyfikację lub inne dokumenty rodzaju mięsa drobnego w klasach i elementach sukcesywnie przyjmowanego z Oddziału Rozbioru i Wykrawania, sprawdzanie zgodności wypełnianej specyfikacji wagowej z dokumentacją dostarczających i odbierających, utrzymanie wagi w należytej czystości oraz sprawdzanie przed przystępowaniem do czynności ważenia swojego stanowiska pracy pod względem higieniczno-sanitarnym jak i sprawności technicznej oraz dbanie o czystość miejsca pracy. Wnioskodawczynie od dnia przeniesienia na stanowisko wagowej była materialnie odpowiedzialna za powierzone jej mienie. Pracodawca wystawił wnioskodawczynie świadectwo pracy z dnia 27 maja 2004 roku, z którego wynikało, że wnioskodawczynie była zatrudniona w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 3 października 1977 roku do dnia 27 maja 2004 roku początkowo na stanowisku pomocnika wędliniarza, zaś następnie na stanowisku wagowej.

Jak wynika natomiast z zeznań świadków D. A., J. C., H. R. oraz zeznań wnioskodawczynie przesłuchanej w charakterze strony (k. 30) do obowiązków wnioskodawczynie wykonującej pracę na stanowisku wagowej należało głównie ważenie i ewidencjonowanie mięs, które po dokonaniu uboju oraz rozbioru były dostarczane na Oddział Pekłowni. Wnioskodawczynie wypełniała stosowną dokumentację, w której wpisywała wagę mięs oraz opisywała asortyment. Poza wykonywaniem powyższych prac E. L. sprzątała, zamiatała halę, w razie potrzeby pomagała przy produkcji, pekłowaniu, pakowaniu i wydawaniu mięsa. Nadto, opisując warunki, w jakich praca ta była wykonywana,

zarówno świadkowie, jak również wnioskodawczynie wskazywali, że panowała tam temperatura około 0-1 stopni Celsjusza, natomiast jedynie czasami spadała poniżej tej wartości, co powodowało, że na mięsie był szron lub lód oraz przymarzała solanka.

Stwierdzić należy, iż wymogi stawiane przez ustawodawcę, które należy spełnić w celu uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, należy interpretować ściśle. Dochodzone świadczenie jest niejako przywilejem dla osób wykonujących określone prace i spełniającym inne warunki niezbędne do jego przyznania. Jednym z warunków – którego spełnienie przez wnioskodawczynię stanowi przedmiot sporu w niniejszej sprawie – jest legitymowanie się co najmniej 15-letnim stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w takich warunkach podlegają uwzględnieniu okresy wykonywania prac wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, stosownie do wymogu wynikającego z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy po przeanalizowaniu materiału dowodowego w postaci zeznań świadków D. A., J. C., H. R., zeznań wnioskodawczynie przesłuchanej w charakterze strony oraz dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych, doszedł do prawidłowego wniosku, że praca wnioskodawczynie w spornym okresie nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o której mowa w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt, ani też pracą, o której mowa w dziale X, poz. 7 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C.

Praca wykonywana przez wnioskodawczynię w spornym okresie zatrudnienia na stanowisku wagowej (czyli ważenie mięs i sporządzanie stosownej dokumentacji), nie jest pracą wykonywaną bezpośrednio przy uboju zwierząt, zatem nie może być uznana za pracę, o której mowa w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia. W celu dokonania kwalifikacji pracy pod kątem możliwości zaliczenia jej do stażu pracy w szczególnych warunkach, celowe jest także posiłkowe posłużenie się wykazem resortowym, tj. zarządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRiRW z 1988 roku, Nr 2, poz. 4). W zarządzeniu tym w dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym), poz. 8 - prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt (peklowaniu) wymieniono następujące stanowiska pracy: ubojowiec (pkt 1), parzacz (pkt 2), jeliciarz (pkt 3), gruczolarz (pkt 4), peklowacz i wykrawacz mięsa w wykrawalni przy peklowni w piwnicy (pkt 5) oraz lekarz weterynarii, weterynaryjny kontroler sanitarny, oglądacz zwierząt rzeźnych i mięsa - zatrudnieni w rzeźni (pkt 6). W wyroku z dnia 25 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 218/09 (lex numer 590247) Sąd Najwyższy wskazał, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Sąd Apelacyjny podziela powyższy pogląd Sądu Najwyższego. Wskazać zatem należy, iż brak wymienienia w powyższym zarządzeniu stanowiska wagowej stanowi dodatkowy argument przemawiający za odmową uznania pracy wykonywanej na powyższym stanowisku za pracę w szczególnych warunkach. Odnosząc się natomiast do wynikającej z zeznań przesłuchanych w sprawie osób okoliczności, że wnioskodawczynie w razie potrzeby przez część swego normatywnego czasu pracy wykonywała czynności peklowacza (czyli czynności uznawane za pracę w szczególnych warunkach), nie zmienia oceny charakteru pracy w spornym okresie. Okres zatrudnienia podlega bowiem zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jedynie wówczas, gdy praca w takich warunkach jest wykonywana przez ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym

na danym stanowisku (zgodnie z warunkiem wynikającym z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia). Nie było sporne to, że wnioskodawczyni czynności peklowacza wykonywała jedynie okazjonalnie. Zatem wypisanie jednego angażu na stanowisku peklowacza – w zestawieniu z treścią pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych - należy uznać za pomyłkę osoby sporządzającej dokumentację pracowniczą. Nadto w ramach normatywnego czasu pracy wnioskodawczyni wykonywała także inne – nieuznawane za prace w szczególnych warunkach czynności, tj. sprzątała, zamiatała halę, pomagała przy produkcji, pakowaniu i wydawaniu mięsa.

Odnosząc się natomiast do okoliczności, że pracodawca wystawił wnioskodawczyni świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 28 czerwca 2005 roku, w którym zaświadczył, że w okresie od dnia 3 października 1978 roku do dnia 3 stycznia 1999 roku pracowała ona w szczególnych warunkach, wykonując pracę przy peklowaniu mięs, które to stanowisko pracy ujęte jest w dziale X, poz. 8 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy uboju zwierząt. Zauważyć w tym miejscu należy, że wbrew stanowisku organu rentowego pracodawca w świadectwie tym wskazał na charakter wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy zgodnie z systematyką przyjętą w wykazie A, będącym załącznikiem do w/w rozporządzenia. Świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.). Dowód z dokumentu prywatnego jest samodzielnym środkiem dowodowym, którego moc Sąd ocenia według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 roku w sprawie o sygn. akt IV CK 474/03, OSNC 2005/6/113, lex numer 134436). Tym samym istnienie bądź też nie w/w świadectwa w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia nie uniemożliwia przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy świadczona praca odpowiada pracom wykonywanym w warunkach szczególnych w myśl przepisów w/w rozporządzenia i ustalenia (po dokonaniu oceny zgromadzonego w ten sposób materiału dowodowego) czy okres pracy podlega zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W przedmiotowej sprawie, przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło do ustalenia, że okres pracy wskazany w w/w świadectwie, wbrew jego treści, nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu drugiej instancji praca wnioskodawczyni w spornym okresie nie odpowiada również pracy, o której mowa w dziale X, poz. 7 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków oraz zeznań wnioskodawczyni nie wskazuje na to, aby w Dziale Pekłowni była utrzymywana temperatura poniżej 0°C. Przeciwnie, zarówno E. L., jak też świadkowie podawali, że temperatura oscylowała w granicach od 0 do +1 stopnia Celsjusza. Do poziomu poniżej 0°C spadała natomiast jedynie okazjonalnie.

Zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Okręgowy nie narusza art. 233 k.p.c.

Niezasadny jest również zarzut apelacyjny naruszenia art. 227 k.p.c., jako że wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, zostały wyjaśnione.

W konsekwencji zaś prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego, tj. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, oddalając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie wnioskodawczyni od zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.